

REFERAT

19. december 2019

Det Særlige Bygningssyn
c/o Slots- og Kulturstyrelsen,
Center for Kulturarv,
Føjøgade 1, 2. sal
4800 Nykøbing F.

Mia Kroer Ræbild
Arkitekt Cand. Arch./Sekretær for
Det Særlige Bygningssyn
Dir. 33 74 52 68

Møde i Det Særlige Bygningssyn

Torsdag den 12. december 2019 kl. 10.15 - 13.15

Slots- og Kulturstyrelsen, Møderum 4, 5. sal, H.C. Andersens Boulevard 2,
København

Fra Bygningssynet deltog:

Formand Jens Toftgaard, Nicolai Bo Andersen, Jens Andrew Baumann,
Thomas Garth-Grüner, Peter Hee (ankom under pkt. 2.1), Jens Hendeliowitz
(ankom under pkt. 2.2), Thina Wallin Jensen, Ulla Kjær, Gemma Lalanda,
Sara Aasted Paarup, Frank Allan Rasmussen, Mette Slyngborg, Lisbet
Wolters (ankom under pkt. 2.2)

Fra Slots- og Kulturstyrelsen deltog:

Enhedschef Merete Lind Mikkelsen, specialkonsulent, arkitekt Birte Skov,
specialkonsulent, arkitekt Lisbeth Pepke, praktikant, stud. MA i museologi
Anders Bundgaard Nielsen, specialkonsulent Caspar Jørgensen, arkitekt
Louise Swärd Alfbecker og arkitekt Mia Kroer Ræbild (referent).

DAGSORDEN

1. Referat af Det Særlige Bygningssynsmøde den 7. november 2019

Der var ingen bemærkninger til referatet.

1.1 Habilitet

Intet at bemærke.

2. Velkommen

2.1 Velkomst ved Direktør Jesper Hermansen

Direktør for Slots- og Kulturstyrelsen Jesper Hermansen bød velkommen til bygningssynet. Jesper Hermansen talte om, at det er et vigtigt hverv synet bestrider, og at der ligger mange spændende opgaver for synet i den kommende periode. Jesper Hermansen forklarede, at Slots- og Kulturstyrelsen endvidere vedligeholder og udvikler en række af statens slotte, haver og ejendomme, og at det er vigtigt at bygningssynet har særligt fokus på at sikre, at alle bygningsejere af fredede bygninger behandles ensartet. Styrelsen passer på den faste kulturarv i Danmark, som er bevaret takket være det nuværende bygningssyns forgængere.

2.2 Introduktion til byggesagsbehandling

Birte Skov gav synets medlemmer en introduktion til styrelsens byggesagsbehandling, med afsæt i Bygningsfredningsloven og dens formål samt gav eksempler på hvilke meget forskelligartede bygningstyper, der er fredet. Endvidere talte Birte Skov om, hvad det betyder at en bygning er fredet, hvilke arbejder der skal søges om, og hvad styrelsen vægter i sin byggesagsbehandling, der altid er baseret på en konkret stillingtagen på baggrund af de bærende fredningsværdier. Desuden blev Fredningsgennemgangen 2010-

2016 og opfølgningen på denne gennemgået, og der blev vist eksempler på, at styrelsen arbejder med manualer ved større fredede ejendomme samt at styrelsen modtager meget forskelligartet ansøgningsmateriale.

2.3 Introduktion til § 7a - hvad er rammerne for og konsekvenserne

Lisbeth Pepke præsenterede for synets medlemmer, hvilke kriterier styrelsen lægger til grund for en vurdering af en bygnings fredningsværdier.

2.4 Orientering om Restaureringsseminar 2020

Merete Lind Mikkelsen oplyste, at Slots- og Kulturstyrelsen til januar er vært for det årlige Restaureringsseminar, der i år afholdes den 30. januar på Docken i Københavns Nordhavn. Adressen er Færgehavnsvej 35, 2150 Nordhavn. Arrangementet varer fra 9.30-18.30 med efterfølgende festmiddag.

På restaureringsseminaret sætter Slots- og Kulturstyrelsen fokus på, hvordan man kan sikre en bæredygtig udvikling af de historiske bygninger ved at formgive nye tilføjelser, så de styrker stedets eksisterende kvaliteter. Styrelsen vil i løbet af dagen zoome ind på formgivningsprocessen fra den store byskala til den lille bygningsdetalje. Dagens oplægsholdere, som både arbejder med restaurering, transformation og nybyggeri, vil fortælle om deres erfaringer med at formgive i et bestående miljø.

Styrelsen betaler som vanligt deltagergebyret for bygningssynets medlemmer samt refunderer medlemmernes transportudgifter til og fra seminaret. Tilmelding er nødvendig hurtigst muligt til styrelsen.

3. Meddelelser

3.1 Orientering om indkomne klager over fredningsophævelse

Ingen klager er indkommet siden sidste bygningssynsmøde.

3.2 Orientering om afgjorte klager i forbindelse med fredningssager

Merete Lind Mikkelsen orienterede om, at Kulturministeriet har stadfæstet fire af styrelsens afgørelser om ophævelse af fredningen. Det drejer sig om: Passagen 4, Fredensborg, Fredensborg Kommune. Per Poulsens Vej 6, Nordby, Samsø Kommune. Badstuestræde 12, Horsens, Horsens Kommune. Grønnegade 7, Ribe, Esbjerg Kommune.

Endvidere oplyste Merete Lind Mikkelsen, at Kulturministeriet har stadfæstet styrelsens afslag på ophævelse af fredningen af Kringelborg, Kringelborg Allé 11, Nykøbing Falster, Guldborgsund Kommune.

3.3 Orientering om afgjorte klager i forbindelse med byggesager

Ingen klager er afgjort siden sidste bygningssynsmøde.

3.4 Orientering om brev vedr. Bornholms Kunstmuseum

Jens Toftgaard fortalte, at han har haft kontakt til den tidligere formand for Det Særlige Bygningssyn, Lars Juel Thiis, på baggrund af et brev stilet til Det Særlige Bygningssyn den 11. november 2019, vedr. Bornholms Kunstmuseum, hvori bygningssynet blandt andet blev anmodet om at rejse en fredningssag af den eksisterende museumsbygning.

Det Særlige Bygningssyn udtrykte herefter, at de mener bygningssynet har gjort, hvad de mener er berettiget, og at formand Jens Toftgaard udfærdiger et svarbrev som sekretariatet udsender.

4. Lister over byggesager i perioden 1. oktober til 15. november 2019

4.1 Birte Skov besvarede de indkomne spørgsmål til byggesagslisten.

4.2 Der var ingen spørgsmål til byggesagslisten over egne bygninger.

4.3 Der var ingen spørgsmål til klagesagslisten

5. Drøftelser over muligheder og metoder for fredningsudvidelse

5.1 Nyholm, Henrik Gerners Plads 1, Københavns Kommune

(19/09962 forelagt af Caspar Jørgensen)

Med afsæt i det udsendte notat af 28. november 2019 overvejede Det Særlige Bygningssyn metoder, muligheder og afgrænsninger i forhold til en eventuel udvidelse af bygningsfredningen på Nyholm. Bygningssynet påpegede Nyholms store vigtighed som et nationalt symbol på, hvor betydningsfuld flåden er i et ø-rige som Danmark.

Bygningssynet konstaterede, at Bygningsfredningsloven giver mulighed for at frede bygninger og deres umiddelbare omgivelser foruden selvstændige landskabsarkitektoniske værker og lignende, samtidig med at der ved lovens administration skal lægges vægt på, at de bygninger, som værnes, får en hensigtsmæssig funktion, der under hensyntagen til bygningernes særlige karakter tjener til deres opretholdelse på længere sigt.

På baggrund af drøftelser til mødet afventer Det Særlige Bygningssyn en forelæggelse af fredningsforslag for Torpedobådsskuret (35), Søminevæsenets Værksted (37), Søminevæsenets Kontorbygning (47), Torpedobådskamre og Magasin (57, 341, 197), Undervandsbådsdepotet (70), Torpedoværkstedet (110 og 342) og Søofficersskolen (98) med cykelskur og fritliggende beskyttelsesrum (103, 151, 239, 102, 152 og 106) samt disse bygningers umiddelbare omgivelser. Disse bygninger har muligvis de særlige kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning. Desuden fandt bygningssynet, at nogle af de allerede fredede bygningers omgivelser også bør overvejes beskyttet af en fredning, eksempelvis Spanteloftbygningens omgivelser og Østre Takkelagehus' omgivelser.

Endvidere udtalte Det Særlige Bygningssyn, at de mulige fredningsemner på forskellig måde tilføjer væsentlige kulturhistoriske elementer til Nyholms allerede fredede bygninger. Nyholm er enestående, fordi den i sine bygninger og miljøer rummer flere hundrede års flådehistorie.

Det Særlige Bygningssyn fandt det afgørende at sikre Nyholms direkte kontakt til vandet, således at områdets tidligere funktion som skibsværft og flådebase, der i en lang periode var landets vigtigste, fortsat kan forstås og ligeledes kan indgå som en ressource i den fremtidige udvikling og brug af Nyholm. Det vil sige, at indblik til og udblik fra Nyholm bør fastholdes. Ligeledes understregede bygningssynet, at forbindelsen til kaj og vand på Nyholm er helt nødvendig for at kunne forstå og afkode de bygninger, der netop har haft funktioner som depoter, værksteder mm. til brug for udrustning af skibe og ubåde. Endvidere fandt bygningssynet det afgørende, at rummene mellem de fredede

bygninger, herunder vejforløb mv. fastholdes i en form, der understøtter de fredede bygningers arkitektoniske og kulturhistoriske værdi. Endvidere udtalte Det Særlige Bygningssyn, at både den store skala og de små detaljer som våbenskjolde, gadenavne og elskabe er væsentlige at beskytte for at opnå en forståelse for Nyholms samlede kulturhistoriske fortælling.

På den baggrund anbefalede Det Særlige Bygningssyn, at styrelsen indgår i en dialog med planmyndighederne samt opretholder en fortsat dialog med ejeren.

Bygningssynet rekommanderede endvidere, at der udarbejdes en forundersøgelse af forholdet mellem fremtidig funktion og fredning, samt en formidling af Nyholms historie, herunder sporene efter skibsværftet.

6. Eventuelt

Til synets medlemmer uddelte Mia Kroer Ræbild et print af styrelsens bevaringsprincipper, som også kan findes på Slots- og Kulturstyrelsen hjemmeside:

<https://slks.dk/omraader/kulturarv/arkaeologi-fortidsminder-og-diger/beskyttede-fortidsminder/fortidsmindernes-pleje/bevaringsprincipper/>